

## Postmottaket

---

**Fra:** Geir Grønningsæter [Geir.Gronningsater@md.dep.no]  
**Sendt:** 19. desember 2003 10:31  
**Til:** Postmottaket  
**Kopi:** Frode Lyssandtræ; Tor Inderberg  
**Emne:** saksnr- 200302997

2003 02997 213



geg-191220031022  
13.doc

ASR/BS/TIN 486

Saksnr. 2003 02997

Viser til tidligere samtaler med Frode Lyssandtræ og Tor Inderberg vedrørende  
forsinkelser i Miljøverndepartementets høringsuttalelse.  
Vedlagt følger departementets uttalelse.

<<geg-19122003102213.doc>>

Mvh

Geir Grønningsæter  
Seniorrådgiver, Naturforvaltningsavdelingen,  
Miljøverndepartementet  
E-post: Geir.Gronningsater@md.dep.no  
Telefon: 22245806 - Faks 22242756  
Post: Postboks 8013 Dep. 0030 Oslo. Besøk: Myntgata 2  
Internett: <http://www.miljo.no> - Inngangsporten til miljøinformasjon i Norge

Landbruksdepartementet  
Postboks 8007 Dep  
0030 OSLO

Deres ref  
200302997-/-TIN

Vår ref  
200303264-/GEG

Dato

## **Høring på utkast til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket**

Viser til høringsbrev av 28.10.03.

### **Generelt**

De nye forskriftsutkastene er et ledd i arbeidet med å overføre oppgaver, ansvar og myndighet til kommunene på landbruksområdet. Kommunene vil med dette få større frihet til å prioritere og tilpasse tiltak ut fra miljø- og næringsmessige utfordringer i sine lokalmiljøer. Samtidig er det også et mål å "bidra til bedre målretting og effektivisering av statlig virkemiddelbruk", jf. Landbruksdepartementets høringsbrev. En sentral utfordring er at de mest særegne og verdifulle miljøverdier i landbruket skal sikres gjennom lokal prioritering. Dette krever en god dialog mellom den mer spesialiserte kompetanse som befinner seg på regionalt nivå og kommunenivået som ofte ikke har egen kompetanse på for eksempel kulturminnefeltet eller feltet biologisk mangfold.

Miljøverndepartementet mener at begreper som miljøverdier og miljøtiltak må spesifiseres nærmere. Når forskriftene er gitt en slik generell karakter mener vi det ville vært en fordel om det fulgte med utdypende kommentarer på høringen. Vi mener det er av avgjørende betydning at slike utdypende kommentarer utarbeides og følger forskriftene når disse vedtas.

### **Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket**

Dette vil bli en viktig forskrift for å ivareta særlige miljøhensyn og fremme miljøtiltak i

---

Postadresse  
Postboks 8013 Dep  
0030 Oslo

Kontoradresse  
Myntgt. 2  
postmottak@md.dep.no  
www.miljo.no

Telefon  
22 24 90 90  
Org no.  
972 417 882

Avdeling for naturforvaltning  
Telefaks  
22 24 95 60

Saksbehandler  
Geir Grønningsæter  
22 24 58 06

landbruket. At både delegering og endring av virkemidlene skjer samtidig, skaper helt spesielle utfordringer knyttet til å sikre at det som "var poenget" med de opprinnelige tilskuddsordningene fortsatt ivaretas. For eksempel at tilskuddene som går til kulturlandskapstiltak faktisk går til tiltak der en har de viktigste landbruksrelaterte kulturminnene og naturverdiene i kommunen. Derfor er det viktig at forskriften gir klarere signaler om hensikten med tilskuddsordningen og hvilke type tiltak ordningen skal dekke. Selv om dette gjøres vil kommunene fortsatt ha store muligheter for lokale tilpasninger i valg av løsninger.

Kommunene vil ofte ha begrenset kompetanse innen tema som forvaltning av kulturminner, kulturmiljøer, biologisk mangfold og gamle kulturmarker. Samarbeid og god dialog mellom lokalt og regionalt nivå for å sikre faglig kvalitet på tiltakene vil derfor være helt sentralt. I denne sammenheng savner vi omtale av forholdet mellom de regionale miljøprogram og kommunal prioritering. Vi antar det er dette det siktes til i §8 der man nevner overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Forholdet mellom på den ene side miljøprogram på regionalt nivå og på den annen side miljøplan på det enkelte bruk vil være tema som naturlig bør omtales i de utdypende kommentarer som bør følge forskriftene, jf innledende kommentar.

I tillegg til utdypende kommentarer bør det på sikt utarbeides veiledningsmateriale knyttet til forhold forskriften er ment å ivareta. I den forbindelse vil vi vise til at Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren har lagt ned et betydelig arbeid i samarbeid med Statens landbruksforvaltning om utvikling av STILK-veiledningsmateriale knyttet til biologisk mangfold og kulturminner som ennå ikke er publisert. Vi antar at mye av innholdet i dette materialet fortsatt har gyldighet og bør kunne brukes i et veiledningsmateriale tilpasset den nye forskriften. Miljødirektoratene vil fortsatt kunne være behjelpelig med faglig råd og medvirkning i en slik prosess.

Nedenfor følger noen kommentarer til enkelte av forskriftsbestemmelsene:

### § 1 Formål

Begrepet "miljøverdier" bør utdypes, ellers er formuleringen grei.

### § 2 Virkeområde

Det er positivt at tilskudd kan gis til områder vernet etter kulturminneloven og naturvernloven. I forhold til plan- og bygningsloven bør imidlertid også områder regulert til spesialområde bevaring, naturvern og spesialområde friluftsliv inkluderes.

### § 3 Vilkår

Det er positivt at tilskudd kan gis til alle eiere av landbrukseiendommer og til enhver som har fått tillatelse til å gjennomføre miljøtiltak av landbrukseiendommenes eier. Det kan være store miljøverdier knyttet til gårdbruk som ikke oppfyller kravet til produksjonstilskudd.

Når det gjelder offentlig eierinteresser, mener vi det bør være en åpning for dispensasjon. Her kan en f.eks. ha ideelle stiftelser med kommunal/fylkeskommunal/statlige parter står som søker. I en del situasjoner vil også offentlig eiendom utgjøre en viktig del av en helhet og det vil da være uheldig om ikke denne delen vil være tilskuddsberettiget på samme måte som resten av arealet.

#### § 5 Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak

Her bør "tiltak som ivaretar miljøverdier i landskapet" spesifiseres nærmere, minimum slik temaene er omtalt i §2 i "STILK-forskriften".

Vi støtter at særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold kan få inntill 100% tilskudd.

#### § 8 Administrasjon, dispensasjon og klage

Under temaet overordnede retningslinjer for prioritering av søknader mener vi at det er viktig at man sikrer og bidrar til dialog mellom kommunen og kulturlandskapsgruppa i fylket. Videre bør forholdet til regionale miljøprogram forankres her. Hvorvidt disse forhold skal nevnes konkret i forskriften eller tas i utdypende kommentarer har vi ikke sterke synspunkter på.

#### Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Som nevnt innledningsvis er det ønskelig at miljøtiltak og miljøverdier gis en mer utdypende definisjon i forskriften. Som et minimum bør en få fram at en med miljøtiltak og miljøhensyn vil sikre verdier som dekker både biologisk mangfold, hensynet til landskap, friluftslivet og kulturminneverdier. Dette er forøvrig i stor grad i samsvar med formålparagrafen i utkastet til ny skoglov.

Flere av tilskuddsordningene i skogbruket kan ha negative miljøeffekter, dette gjelder særlig tilskudd til vegbygging, drift i vanskelig terreng og planting av fremmede treslag, primært fordi de disse ordningene bidrar til at det skjer aktiviteter i områder med store miljøverdier hvor det uten slike tilskudd ikke ville ha blitt gjennomført tiltak. Ved fjerning av denne type tilskudd vil en sikre at skogbruksaktivitetene ble konsentrert til lønnsomme arealer, samtidig som miljøverdier i ikke lønnsomme arealer sikres. Til sammenligning har Sverige fjernet alle produksjonsrettede subsidier til skogbruket, og det gis kun statsstøtte til rene miljøtiltak. Som Landbruksdepartementet er godt kjent med ønsker Miljøverndepartementet en utvikling i samme retning for norske skogbruksvirkemidler.

Nedenfor følger noen kommentarer til enkelte av forskriftsbestemmelsene:

#### Kapittel 2. Tilskudd til skogkultur, § 2-1 Generelt

Vi støtter at det skal kunne gis tilskudd til skogkultur.

Det fastslås at det ikke skal gis tilskudd til skogplanting.

Ut fra Norges forpliktelser i Biodiversitetskonvensjonen og vedtatte nasjonale miljømål, er det problematisk at en bruker fremmede treslag i skogbruket. Problemet er forsterket ved at det er påvist spredning fra de fleste fremmede treslag som brukes i norsk skogbruk, jfr. bl.a. NISK-oppdragsrapportene 21/2000 og 24/2000. Ved å fjerne tilskuddet til skogplanting er det sannsynlig at en stor del av bruken av ikke stedeagne treslag vil falle bort, da dette ikke lenger blir lønnsomt. Dette vil i så fall gi en positiv miljøgevinst. Det er derfor viktig for Miljøverndepartementet å understreke at en ordning hvor det kan gis tilskudd til bruk av ikke stedeagne treslag ikke må gjeninnføres.

### Kapittel 3 Tilskudd til veibygging, §3-1 Generelt

I første leddet sies "*....som gir grunnlag for bedre utnyttelse av skog- og utmarksressursene*".

Vi forutsetter at bruk av begrepet "utmarksressursene" ikke innebærer en utvidelse av formålet med tilskuddsordningen i forhold til dagens regelverk.

Miljøverndepartementet støtter og ser det som svært viktig at en viderefører en bestemmelse som sikrer at det ikke skal gis tilskudd til vegger som fører til en reduksjon av villmarkspregede områder.

### Kapittel 4. tilskudd til miljøtiltak i skog

Dette kapittelet skal erstatte forskriften av 2001 om tilskudd til miljøtiltak i skog.

Forskriften fra 2001 la særlig vekt på biologisk mangfold, men åpnet for at det også kunne gis tilskudd til tiltak knyttet til bevaring og utvikling av kulturminneverdier og friluftslivskvaliteter. Vi mener den nye forskriften også må sikre at disse verdiene/hensynene kan ivaretas.

Vi viser i den forbindelse til Riksantikvarens kommentarer til § 4-2 og forslag til endring av andre setning som vi støtter; "*Det kan videre gis tilskudd til delvis dekning av økonomiske tap eller merkostnader når hensynet til langsiktig bevaring av spesielle biotoper, kulturminner og landskapskvaliteter krever at skogeieren avstår fra hogst eller gjør bruk av spesielle miljøvennlige hogstformer.*" (endringsforslag med uthevet skrift).

### §4-4 Vilkår

Vi er fornøyd med at det ikke bare er miljøkvaliteter registrert etter den metodikk som er utviklet gjennom prosjektet Miljøregistreringer i skog (MiS) som nå kvalifiserer for tilskudd.

Det som bør være avgjørende er at miljøverdiene er faglig godt dokumentert og ikke hvorvidt de er framkommet etter en bestemt metodikk. Vi vil likevel peke på at det ikke bare bør være miljøkvaliteter framkommet ved metoder som ser på sammenhenger i skogsnaturen som kvalifiserer. Dersom andre miljøregistreringer har kartlagte

konkrete biotoper, som for eksempel en kjent reirlokaltet for hønsehauk, bør dette være en tilstrekkelig dokumentasjon til å komme kunne få tilskudd dersom øvrige vilkår for tilskudd er oppfylt.

## Kapittel 5. Tilskudd til andre tiltak i skogbruket

### § 5-1 Generelt

Skog i bratt og utilgjengelig terreng har ofte store miljøverdier fordi områdene har stått urørt i lang tid. Tilskudd til drift i vanskelig terreng fører til hogst av denne type områder som kan ha betydelige miljøverdier og som ellers oftest ikke ville blitt avvirket uten subsidier.

Vi støtter derfor at det ikke lenger gis tilskudd til taubanedrift. Imidlertid er vi enig med Riksantikvaren som peker på at det unntaksvis fortsatt må kunne gis tilskudd til dette, dersom det foreligger spesielle miljøhensyn. Eksempel på dette er uttak av hogstmoden kulturskog i granplantefelt i bratt terreng i tidligere skogreisingsområder, f.eks. på Vestlandet. Mange slike plantefelt framstår som fremmedelementer i landskapet, og avvirking vil ofte være lite aktuelt uten tilskudd til taubanedrift. Et annet eksempel er motvirking av gjengroing av brattlendte arealer som av landskapsmessige og kulturhistoriske årsaker bør holdes åpne. En forutsetning ved slike unntaksvis taubanetilskudd må selvfølgelig være at det ikke plantes på nytt med ikke stedeegne treslag i disse områdene. Det er dessuten viktig å være oppmerksom på at manglende tilskudd til taubanedrift ikke fører til økt bygging av veger i områder med store miljøverdier.

### § 5-2 Skogsdrift med hest

Vi kjenner ikke omfanget av skogsdrift med hest, og hvor stor betydning et slikt tilskudd kan ha. Vi oppfatter imidlertid skogsdrift med hest å være en lite miljøbelastende driftsform som i en del områder vil medføre mindre inngrep og mer skånsom drift enn mer "moderne" drift. Vi støtter derfor en slik bestemmelse.

Miljøverndepartementet støtter at det blir lagt en begrensning som innebærer at kommunene ikke kan gi mer enn 50 pst. av det tildelte beløp til skogtiltak til vegformål.

Med hilsen

Pål Vidar Sollie (e.f.)  
avdelingsdirektør

Geir Grønningsæter  
seniorrådgiver

Kopi:  
Direktoratet for naturforvaltning  
Riksantikvaren